

BÖTTIGER, JOHN

**När kung Oscar var på Klädesholmen. : Ett
drottminne. Af J.B.**

Stockholm
1896

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

[BÖTTIGER, JOHN]

Miss Sv.

O. II.

(Bv)


~~~~~  
När Kung Oscar var

på Klädesholmen. ✂ ✂

~~~~~  
Ett Drottminne. ✂ ✂ ✂

~~~~~  
Af J. B. ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂  
~~~~~


Kungl. biblioteket

0 0000 000008729


~~~~~  
Här Kung Oscar var

på Klädesholmen. \* \*

Ett Drottminne. \* \* \*

Av J. B. \* \* \* \* \*

~~~~~


Stockholm
Iduns Tryckeri Aktiebolag 1896

Tryckt i 25 exemplar.

N:o 26

Det var en vacker morgon den 22 augusti 1895. Rörelsen af köpare och säljare på kajen i Marstrand hade knapt börjat. Bröderna Qvirists vagn stod stängd, och af den mängd promenerande badgäster, hvilken senare på dagen befolkar strandgatan, syntes blott en eller annan tidig vandrare, som före frukosten gått ön rundt, och nu med snabba steg och frisk aptit skyndade hemåt. Balkongerna, hvilka vetta utåt hamnen och lämna ypperliga observationspunkter öf-

ver det rörliga lif, som här i vanliga fall utvecklats, stodo ännu tomma. Men augustisolen gjöt redan en flod af varma strålar öfver staden, och man skulle kunnat spå en het och vindlös dag, därest ej då och då en kåre strukit fram öfver vattenspegeln, starkare för hvarje gång han kom. För den, som hade utsigt öfver något af inloppen skulle de vågor, hvilka dyningen i hvitt skum bröt mot klipporna, kunnat omtala, att ute på hafvet stillheten redan hörde till det förgångna.

På sin vanliga plats låg kungsskeppet, ännu, som det tycktes, försänkt i nattens ro. Ångslupen hade ej börjat sin flitiga färd mellan fartyget och land. Den nyfikne åskådare, som då och då kastade en spörjande blick ut mot fartyget, sade sig snart, att än så länge intet från det hållet vore att förvänta och allra minst den resliga och smärta gestalt, som allas blickar sökte. Ingen anledning altså att längre dröja i solhettan på kajen!

Den gången misstog man sig dock, ty ombord på Drott blåstes just nu kungsslupen, och inom

några minuter sköt den smäckra båten med rask fart öfver vattnet.

I ett nu blef lif och rörelse på kajen. Hvem kan säga hur och hvarifrån den ström af sysslösa åskådare bröt fram, som vältrade sig mot den punkt, där man antog, att landningen skulle ske, för att uppfånga en skymt af Kungen och få mottaga denna hälsning, som i sin rika vänlighet synes vara riktad till hvar och en särskildt. En snabb iakttagare skulle nog på mer än en af balkongerna kunnat skymta bekymrade anleten öfver för dagens elegans ännu ej ordnade gestalter. Ty det var verkligen Kungen, som vid denna tidiga timme gick i land för att med några inbjudna göra en segeltur utåt Marstrandsfjorden.

Stolt låg »Ocean» förtöjd bland de andra vackra båtarna vid kajen. Det var, som om han vetat, att han snart skulle få sig anförtrord den dyrbaraste last en farkost i Sverges land kan bära. De väderbitna skepparne, med klokhet, förnöj-

samhet och hederlighet samt nu också en viss glad yrkesstolthet präglad öfver de karaktäristiska dragen, stodo färdiga att, så fort Konungen kommit ombord, stöta ut från land. Ännu ett par minuter förgå, hälsningar utbytas med gästerna, som väntat på stranden, under det att matkorgarna till förmiddagens lunch instufvas.

Nu glider Ocean ur hamnen, bogserad af kungsslupen, men med alla segel redan tillsatta. Man passerar tätt invid nya strandvägens pittoreska krok, där ett och annat mot vinterstormarnas omildhet af klipporna skyddadt träd arbetat sig upp, och där den rodnande ljungen och de gula hieracierna under korta sommandagar med kärlekens naiva blindhet utbreda sin väna färgprakt öfver den hårda bärggrunden.

Redan börjar toppen att fyllas. — »Kast loss!» kommenderar Kungen, och frigjörd skjuter Ocean med god fart ut förbi hamnfyren.

Den bris, som slumrat under natten, är redan fullt färdig. Hvar har han varit? Hvar har han

hämtat denna underbara friskhet, som fyller hjärtat med ungdomsmod, och låter oss se lifvet som ett i solljus glittrande haf, där vind och våg för vaken blick och säker hand blott äro lydiga tjä-nare? Har han funnit den därute bortom Pater-nosterskärens kedja, där himmel och vatten lik-som i obeskriflig tjusning famna hvarandra? El-ler hämtade han den i de blåa bärigen borta vid östra synranden, som i sina fantastiska konturer likna ett de ljufva drömmarnas, de oförstädda aningarnas land? Hvem lyfter en flik af den mantel moder natur i kärleksrik hemlighetsfull-het lägger öfver sitt stora tysta arbete att åt jor-dens barn under deras växlande, men aldrig upp-hörande strider oförmärkt räcka något af him-melens sällhet?

Men hon lyckas! Glädjens solsken strålar re-dan i allas blickar! Den svala morgonvinden lockar fram ännu flera rosor på damernas kin-der, och öfver Kungens ansigte sprider stundens oinskränkta härlighet en kanske ännu djupare

glädjes återsken. Det kan ju vara godt att om ock blott för en snart försvinnande minut glömma det moln af lifvets tunga allvar, som säkert synes mer och kännes djupare i samma mån man är stäld högre upp! Och den, som af vänliga makter fått gåfvan att kunna hänföras af den skönhet naturen i öfverflödande mått bjuder oss, njuter han icke mer af ögonblicket, ju mer han vet, att det nästa skall visa en vida skild uppsyn — de ansvarstunga krafvens, som bjuda icke hvila, utan fortsatt strid.

Konungen kan denna lifvets stora konst! Här står han nu vid rodret med en af sina kvinnliga gäster vid sidan. »Ocean» är hans rike och den vackra unga damen hans förste minister. Hur lätt lösas icke alla konflikter — om de funnits! Det gäller ju ej mer än att hålla skutan upp i vind, att taga prickarna så fint som möjligt eller — på sin höjd — att vika undan för ett och annat skär kring hvars mörka hjässa vågorna i beställsam uppmärksamhet, liksom

för att varna, fläta ett diadem af yrande skum.

Men framåt går det i rask fart. Nordvästvin- den har redan friskat, och från hafvet kommer den ena majestätiska vägen efter den andra — stora, kraftfulla varelser, som likt en skara tri- toner taga farkosten på sina mäktiga axlar och skjuta den framåt i denna mjuka, obeskrifligt härliga takt, som kanske påminner om fågelns flykt genom skyarnas haf. Det är icke utan att skönheten vid rodret, då detta för en stund helt och hållet anförtros i hennes hand, så första klas- sens sjöman hon är, ser litet betänksam ut, när vi närma oss en smal passage, där man utan svå- righet kan skönja hela den underbart rika värld, som här ute i hafsbandet breder sin prakt under vattnets yta, en ersättning för klippornas karga armod. Men båten rundar fint en framspringan- de udde, och inom ett par minuter flyta vi sakta fram på ett smalt, nästan spegellugnt vatten in mellan öarna.

Här möter oss ånyo människan och hennes rastlösa id. På klipporna ligga från toppen ända ned till vattenbrynet, hvart man ser, likt gråhvita dukar massor af fisk utbredda för att torkas af solen och sedan föras till skilda trakter, där nog icke mången vid sitt lugna bord skall erinra sig det tunga arbete och de stormfyllda nätter den kostat.

Det är Klädesholmens fiskläge. Ju längre vi komma in i det trånga sundet, ju flera farkoster möta vi. Här och där ligga till ankars de stora fiskbåtarna med hela sin skiftande och pittoreska utrustning af nät och garn; där ett stort skepp, hvilket kommit hit för att lossa salt, som jämte båt och fiskredskap kanske är det nödvändigaste för skärgårdens idoge son. Öfveralt på stränderna syssla gubbar, kvinnor och barn med fisk. De unga männen äro ute på skilda vägar — i långfärd kanske eller på sitt Nordsjöfiske.

Liksom i förbigående kastar man en blick på den sakta framglidande båten, men det är ju in-

tet ovanligt att då och då se Marstrandsbåtar med sommarens glada gäster ombord fara genom detta sund. Hvad lönar det väl att förlora en dyrbar tid med att titta på »Ocean?» På sin höjd utbytes en nick med skepparen — man känner honom från höstens och vinterns arbete, då båtarna i stället för fina sommarklädda damer föra i kustbons ögon vida dyrbarare last — den fisk, som är hufvudkällan till dessa näjders välmåga.

Alt närmare och närmare kommer stranden. Den visar ett brokigt virrvarr af små röda hus, strödda här och hvar bland klipporna, som om ett barn hade plockat fram dem ur sin leksaksask. Mot sjösidan ha de alla sin brygga. Här och där ligger en båt förtöjd, hvars segel måleriskt teckna sig mot bakgrundens brunröda väggar och den klara vattenspegeln. Öfveralt kar, lådor, tunnor och fisk; fisk som rensas, fisk som saltas, fisk som packas. Öfveralt flitiga händer, som visst icke låta sig störas af en sådan små-

sak som ankomsten af en Marstrandsbåt. När man ser, att det är skepparens mening att landa, skynda visserligen ett par gubbar ned till bryggan för att ge en handräckning, om så skulle behövas, men ännu synes ingen ana hvem som kommit.

Med ungdomlig spänstighet hoppar Kungen i land och är snart, omgifven af sitt sällskap, på väg från bryggan upp mot fiskläget.

Vandringen börjas mellan de pittoreska byggnaderna, som till hälften äro båtar, till hälften hus, och som här och där omgifvas af små, inom höga spjälor inhägnade trädgårdstäppor, hvilkas yppiga vegetation ej når högre än spjälan räcker, och västliga vinden tillåter.

Det är en egendomlig värld, som här öppnar sig för främlingen. Öfver klippållar och öfver stora flata stenar, söker sig vägen i tusen bugter fram mellan rödmålade stugor. Här slutar han i en hög trappa, som leder rakt in i ett kök; där smyger han sig fram under en på stol-

par hvilande utbyggnad — ofta behängd med hushållets hela garderob. Här klämmas han mellan ett par små trädgårdar ihop till en smal stig, där vidgar han sig med ett visst förnämt tycke till något, som skulle kunna kallas gata, om det ej vore smalare än en gränd. Upp och ned går det i oafbruten växling, och främlingens halkande fot låter honom ana svårigheten att här taga sig fram, då höstkällens mörker lagt sitt tunga dok öfver fiskläget, eller vinterns storm klädt kliporna med is. — Öfveralt stå dörrarna öppna, öfveralt titta nyfikna ansigten fram bakom fönstrens blommande geranier.

Kungen har snart slagit sig i språk med några gamla fiskare.

»Nå, min gubbe, vet du hvem jag är,» frågar han vänligt en af dem.

Med en blick, hvilken liksom undrande synes späja efter krona, mantel och spira, dem han emellertid ej återfinner, svarar den gamle: »Det är kungen förstås!»

Kungen, Kungen, går det likt en susning genom hopen, som stannat för att med naturbarnets vetgirighet höra, hvad den främmande herr kunde hafva att säga gamle Anders fiskare. Hviskningen går från den ena till den andra, den flyger rundt om de tvära knutarna, den intränger i sjöbodar, i stugor och kök, den tar vägen ned mot hamnen, där den möter en skara, som af båtkarlarna redan hört den stora nyheten och nu af alla krafter skynda att följa främlingens spår.

Hvart gick han? Hit! Nej, han vek om hörnet där sydpå. Han har talat vid Anders fiskare, och nu har han gått in i mor Majas stuga.

Ifrån alla håll och kanter strömma skaror fram, gummor och gubbar, som länge sedan tyckas hafva lefvat större delen af ett vanligt människolif; unga mödrar med sina små barn på armen, solbrända flickor med af arbetet hårdnade drag och ett otal trasiga, solbrända, barfotade småtingar med lingult hår och bärande sina lek-

saker, dem de ej ens gifvit sig tid att gömma. Den smala gatan är i ett nu fylld af en andlöst nyfiken skara, som sedan med hundens trofasthet och ihärdighet hack i häl följer den höge gästen. Ty en kung har aldrig förut varit sedd på Klädesholmen.

Men Kungen är kanske icke riktigt sådan man föreställt sig honom! Den, för hvilken man hvarje söndag plägar bedja i kyrkan, den, som näst Gud är det högsta man öfver hufvud taget kan tänka sig, är det verkligen möjligt, att han kan hafva talt med Anders fiskare eller gått in i mor Majas stuga? Men det har han verkligen gjort, och i kustbons klara och skarpa ögon börjar glimma något, som är mer än nyfikenhet — en reflex från hjärtan, till hvars konstlösa värld man ej når annat än med ett språk lika konstlöst som deras eget.

Där sitter nu Kungen inne vid mor Majas säng. Giktbruten och febersjuk har hon under långa månader ej sett himmelens ljus eller havvets fäg-

ring. Genom den öppna dörren kan man höra, hur noga Kungen gör sig underrättad om den gamlas lif. Man hör, hur han söker intala henne kraft och mod, man ser till och med, hur han sakta klappar henne på handen och vid afskedet lämnar en gåfva.

Då Kungen åter genom den låga dörren kommer ut på förstugukvisten, är det som om man först riktigt fått reda på den synpunkt, hvarifrån han rätteligen skall ses. — Kungen, tänker man, han är nog mäktig och stor och rik. Han bor i ett slott och äter hvar dag om året bättre än någon enda af oss gör i hela vår lifstid, blefve den än aldrig så lång — men han är först och främst landsfadren, till hvars hjärta vägen ligger öppen för äfven den ringaste, som med sina bekymmer vill vända sig till honom.

Nu vet man, hvad det vill säga, att Kungen kommit till Klädesholmen! Tafatthet och blyghet äro liksom bortblåsta, man svarar glad och frimodigt på alla frågor, berättar, hur man sträf-

var och arbetar — hur fisket går — hur mycket man förtjänar — hur många barn man har o. s. v. ja, man dristar sig till och med be Kungen stiga in i än den ena, än den andra stugan.

Och Kungen går fram med af rörelse tindrande blick på detta egendomliga triumftåg. Här står en högväxt gumma med fryntlighet och glädje präglade i sina drag. Hon har haft elfva barn och har 33 barnbarn, är kry som en lärka och öfverlycklig att få se Kungen. Äpplen och karameller säljer hon. Ur, kaffepanna och spinnrock har hon också. Kanske Hans Majestät skulle vilja se, hur hon bor på gamla dagar? Kungen ler och står snart under vänligt samspråk i gummans lilla snygga rum mellan hela hennes på väggen upphängda söndagsstass å ena sidan och den uppbäddade sängen, fylld med äpplen å den andra.

Men han får ej stanna länge. Fiskläget har en ordningsman, hvilken hunnit ikläda sig sina

bästa kläder och nu som ordningens representant med en viss värdighet tar ledningen af tåget. Också han har fått klart för sig hvad man bäst kan bjuda Kung Oscar.

»Si, det är nu så,» börjar han, »att Ernst Berg är så illa däran, Eders Majestät, han stackarn har legat i många år.»

Kungen förstår och följer till nästa stuga.

Invid fönstret, som genom sina små grönbrända rutor släpper in en ringa del af det strålände solljus, som nu slösar sin rikedom öfver alt därutomkring, kämpar ett ungt lif sin sista hopplösa kamp mot lungсотens obevekliga makt. Döden har redan börjat lägga sitt hvita skimmer öfver de tärda dragen; de djupt insjunkna oroliga ögonen, som i sin bleka omgifning synas ännu mörkare, hafva detta egendomliga uttryck af sökande, hvilket förråder, att anden, om också omedvetet, spanar kusterna af en annan värld. De utmärglade händerna hvila på bädden invid en nött psalmbok. Då och då skär genom rum-

mets tystnad en ihålig hosta. På väggen ofvan den sjukens hufvud hänger en gammal klocka, hvars enda visare med otrolig tröghet flyttar sig framåt. Hur många ändlösa timmar af kval har hon väl slagit för denne arme?

Nu har han till hälften rest sig i bädden, en svag rodnad färgar de bleka kinderna, och det går liksom ett skimmer af glädje öfver hans ansigte. Kungen har kommit till honom!

Du skulle sett den varma, medlidsamma kärlek som likt en flod af solstrålar gjöt sig öfver den sjuke då den ovanlige gästen slog sig ned på sängkanten och hos den stackars ynglingen sökte väcka undergifvenhet och mod att bära lifvets hårda lott. Du skulle förstått, hur kungen efter detta besök — som liksom alla, där det behöfdes, slutade med en riklig gåfva — icke kunde, icke ville undslippa att föras från den ena sjukbädden till den andra! Man ville så gärna ledsaga honom just till sina sjuka. Hvad mer, om de skulle dö — den saken fruktar just ingen

af dessa strandbor — men man hade beredt dem den största glädje, den största ära man kunde.

Så tänkte säkert ej blott de, som i de små låga stugorna hade lyckan att på nära håll se uttrycken af ett kungligt rikt hjärtas medkänsla för mänskligt lidande och nöd — nej, jag såg den känslan på ett obeskrifligt rörande sätt återspeglad i de hundratals anleten, som troget väntade utanför den koja, där Kungen för tillfället var inne.

När nu att vara kung betydde detsamma som att vara sina undersåtars bästa faderlige vän — och det hade man ju tydligt sett — hvarför skulle man ej våga tala om andra bekymmer än sjukdomar och nöd? Hamnen t. ex. behöfde ju så väl göras djupare genom sprängning — den sumpiga vattensamlingen midt inne i fiskläget, som under sommarens heta dagar förpestade hela omgifningen och säkert lockat mer än en smygande feber in i stugorna, behöfde på något sätt skaffas bort. Och så borde kungen alt se det

stora fiskupplaget, den yttre hamnen o. s. v., och Kungen gick öfveralt, gaf öfveralt.

»Nu får jag lof att ge mig af», sade han slutligen. »Nu gå vi kortaste vägen till båten».

Men det dröjde länge, innan han kom dit.

»Vi gå alt samma väg tillbaka», sade hans ledare och förde honom till sist in i sin egen snygga stuga.

Tiden led, och afskedet kunde ej längre uppskjutas. Färden gick verkligen åter till bryggan, hvarest Ocean låg förtöjd. Här hade några omfänkamma fiskare, som sett mera af världen, sökt fram en smal gammal matta ur något af de mera välmående hemmen, en fin klenod, som man tyckte, och öfver mattan hade man strödt några i de små täpporna plockade syrenblad — till och med en liten bukett af dahlier med ett cigarrband i blått och gult hade man bundit till Konungens ära.

Det var med en särskild klang i rösten Konungen sade tack och farväl.

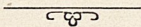
Focken hissas, båten stöter ut, och med en gammal sjömans raskhet drar Kungen själf in fånglinan. Ännu en gång vinkar han med den hvita mössan, och för fyllda segel skjuter båten med god fart genom sundet. Här och där höres ett tveksamt hurrarop, som, då båten är i begrepp att försvinna om udden, likt en storm växer ut till en jublande afskedshälsning, återupprepad från klipp-häll till klipp-häll, från brygga till brygga, från båt till båt.

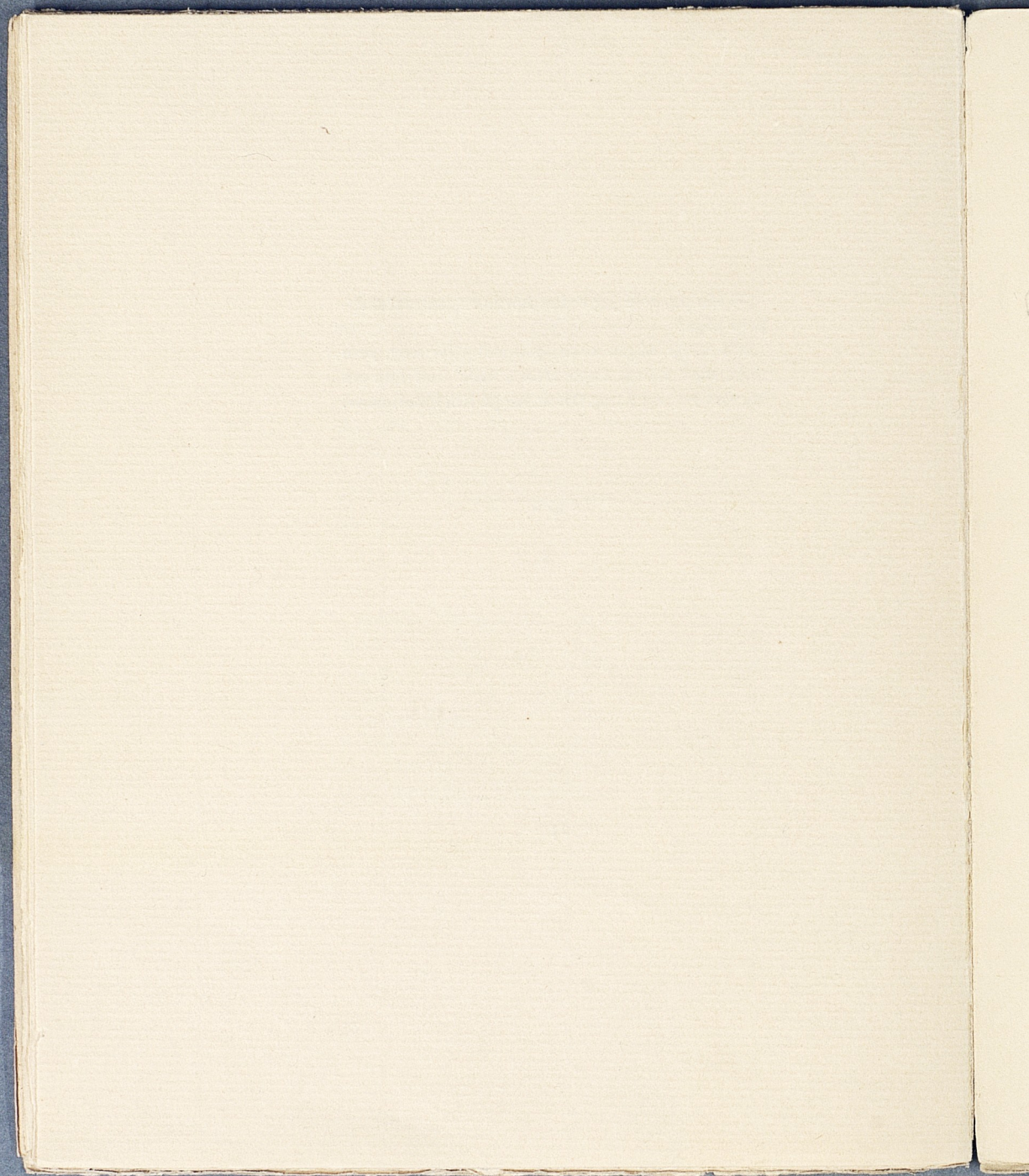

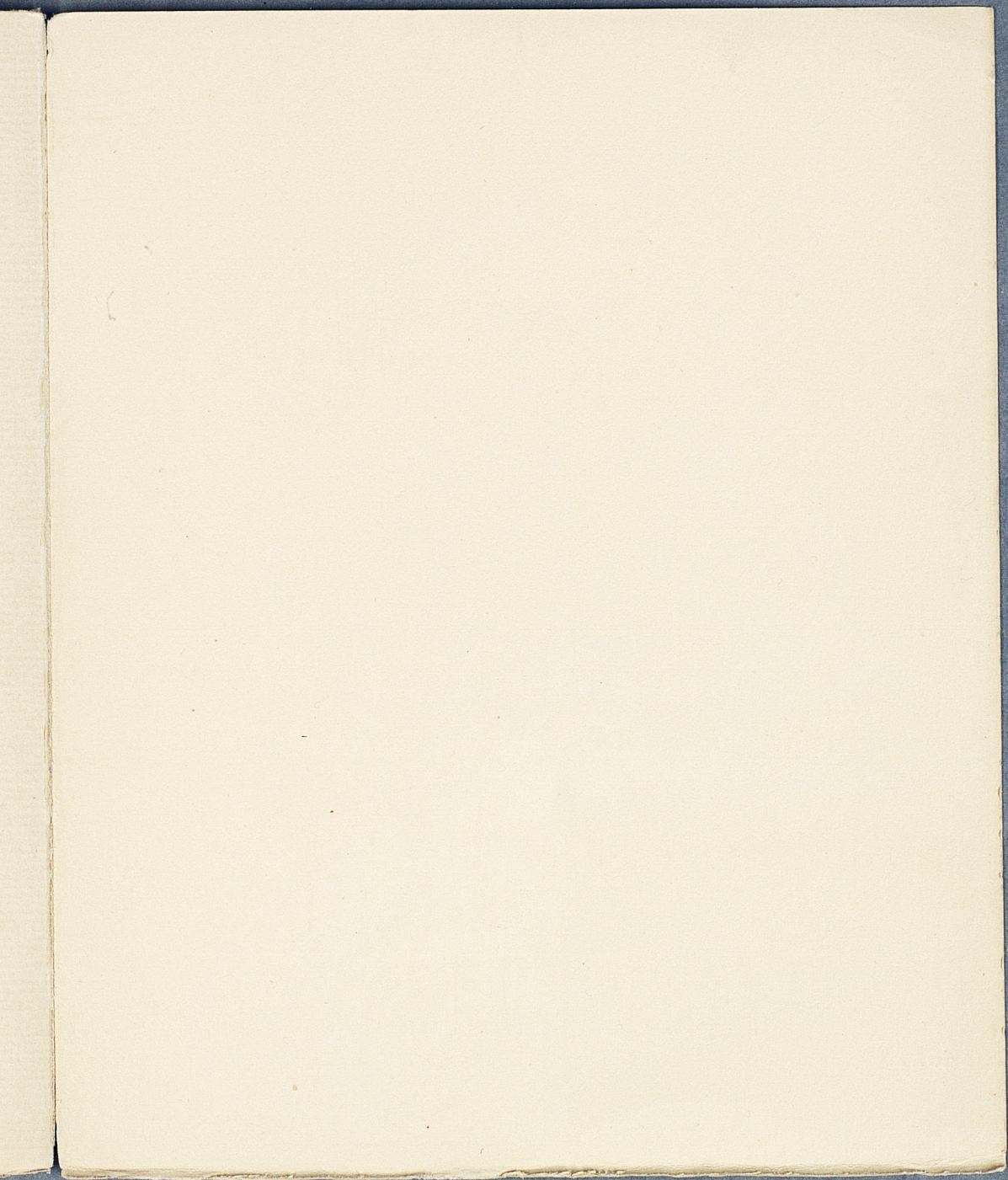
Solljuset ler och glittrar därute på fjärden, som häfves i kraftiga vågor. Frisk sjunger västanvinden i tackel och tåg, under det att skummet fräser om bogen. Det glada skämtet, som är stamgäst, där Kungen är med, börjar åter sin rund. Men det dallrar en ton af djupare klang i sinena, liksom när en ädel musik har slutat och själen ännu dröjer kvar i harmoniernas härlighet.

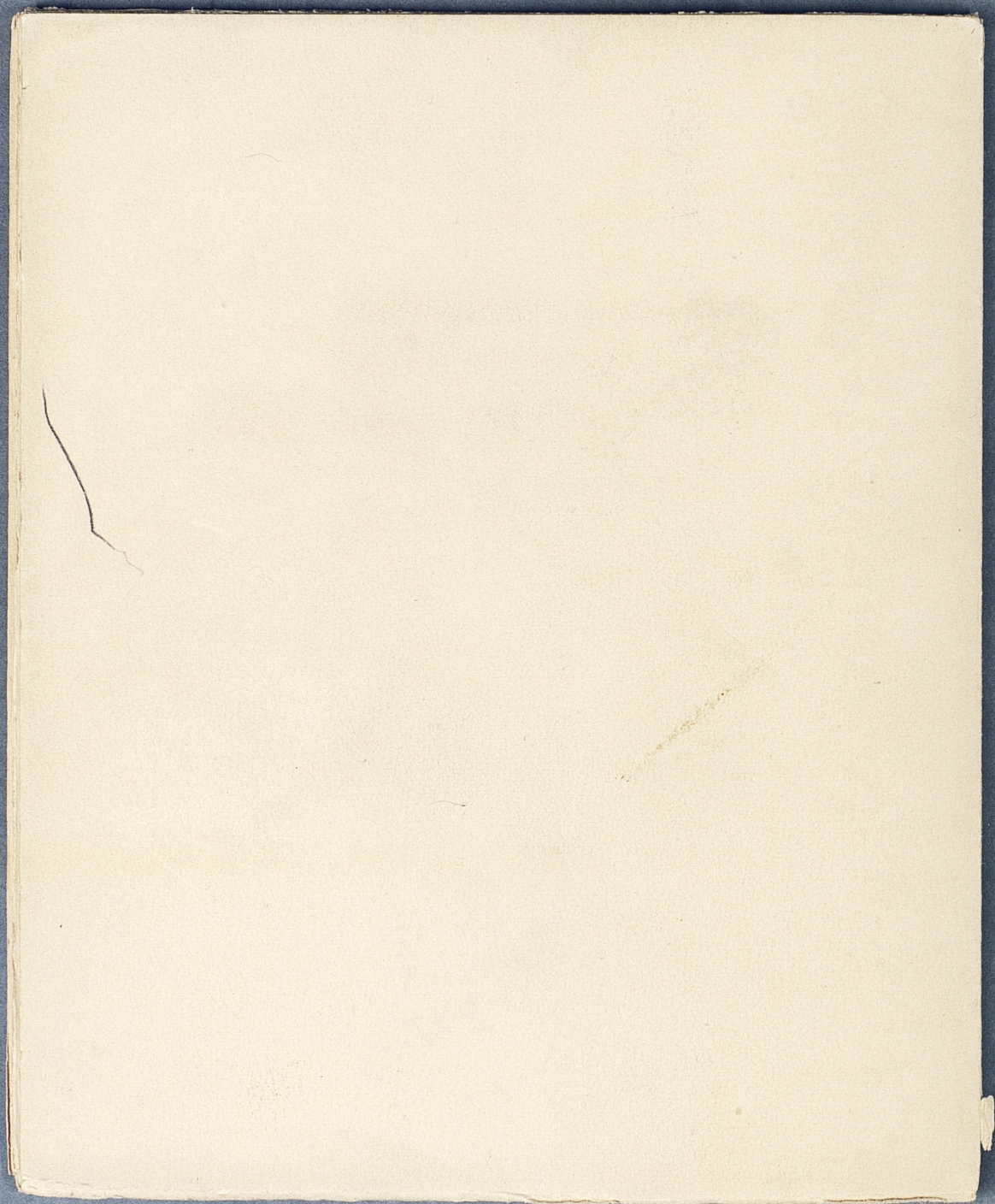
Vi tänkte, som jag sedan hörde en gammal skeppare säga:

»Så länge någon enda, gammal eller ung, som varit med i dag, ännu lefver, skall han tala om hur det var, då Kung Oscar var på Klädesholmen».

www.books2ebooks.eu